

Nálunk otthon egyáltalán nem volt vallásosság, mert papa szabadkőműves nagymester volt, páholyalapító. Ez már igazából csak a halála után derült ki [1908-ban a Reform páholy tagja lett, majd 1917-ben több társával együtt alapította a Világ páholyt (Forrás: Berényi Zsuzsanna Ágnes).] Ma már úgy tudom, hogy a Világ volt az egyetlen baloldali páholy. Néha hallottunk otthon "valami" páholyról és tagokról, és én csodálkoztam, hogyan fér be az a sok ember ebbe a páholyba. Nem értettem. Ja, és nyáron mindig volt nálunk egy-két olyan ingyenélő meghíva, aki nem művész volt, hanem páholytársak. Nevekre nem emlékszem. Papa mindig segített raituk.

Ha a vallási szokásokat nem is tartottuk, persze papa nagyon jó zsidó volt. Sokat segített, sok pénzt adott, és rengeteget írt a zsidó újságokba, az "Egyenlőség"-be, a "Múlt és Jövő"-be. Erre a kettőre emlékszem. Egész munkásságával támogatta a zsidóságot. Ez nagyon fontos, hiszen elsősorban az írásai alapján vett részt a zsidó közéletben. Másra nem is nagyon volt ideje. De főtítkára volt a Magyar Zsidók Pro Palesztina Szövetségének. Ez a szövetség nem cionista volt, tehát nem az, hogy menjünk Izraelbe, hanem hogy segítsük. Akkor még nem is volt Izrael. Az ott élőket kívánták segíteni. Papa fát ültetett kint az elesett magyar zsidók, első világháborús halottak emlékére.

Papám a kitérést abszolút ellenezte, verset is írt erről, címe: "Ne légy te olyan, mint apáid voltak". Az érdekessége ennek a versnek az, hogy még az 1920-as évek előtt írta, és többször megjelent zsidó folyóiratokban. Igen, a papa nagyon nagy tekintély volt országszerte, nem csak a zsidóknál, de a zsidóknál pláne. Csak szerintem kicsit soká vártak, hogy a Hevrába [Pesti Chevra Kadisa] beválasszák. A németek bejövetele előtt tán tíz nappal történt. Megtaláltam a nyugtát, hogy a papa szaladt, és rögtön befizette a tagdíjat.